

Karjalan kielen kielitieteellinen merkitys: vieläkö on hyödyntämättömiä näkökulmia?

Petar Kehayov (Tarton yliopisto)

Karjalan kielestä on olemassa runsaasti deskriptiivisiä murretutkimuksia sekä kielihistoriallisia ja sociolingvistisiä tarkasteluja. Sen sijaan kieltä on tutkittu vain vähän laajemmassa typologisessa, areaalisessa ja teoreettisessa viitekehyksessä, minkä seurauksena karjala on suurelle osalle kielitieteellistä yhteisöä edelleen suhteellisen näkymätön.

Esitelmässäni tarkastelen ensin syitä siihen, miksi karjalan kieli saa niin vähän huomiota typologien, kontaktilingvistien ja teoreetikkojen piirissä. Sen jälkeen keskityn karjalan kielen ainutlaatuisiin piirteisiin ja sen mahdolliseen kontribuutioon kielitieteelle fennistiikan ja fennougriistiikan ulkopuolella. Väitän, että karjala tarjoaa poikkeuksellisen kiinnostavan tutkimuskohteen juuri viimeisen 400 vuoden historiansa vuoksi: siinä missä suomalaisten ja virolaisten viime vuosisatojen historia on lähentymisen historiaa, karjalaisten ja karjalan kielen historia on ollut eriytymisen historia. Esitän myös, että karjalan kieli tarjoaa ainutlaatuiset ”laboratorio-olosuhteet” kielenmuutoksen ja variaation tutkimukselle.

Koska konferenssin teemana ovat aineistot, esittelen yhden vähän hyödynnetyn aineiston, joka sisältää kiinnostavaa materiaalia karjalan kielestä ja sen murteista.

Esitelmässä käsittelen muun muassa karjalan kielialueen koherenssia, kielisaarten ja keskuksen välisiä suhteita, sekamurteita, kielellisten innovaatioiden leviämismekanismeja sekä motivoimatonta muotovariaatiota.